

“İstanbul’un göz bebeği Aynur”

SEFA BULUT

Başakşehir’deki dev kulelerin ve yüksek binaların arasından geçerek her gün öğlumu anaokuluna bırakırken yolumun üstünde olan ve etrafta yapılan marka inşaat şirketlerinin oluşturduğu dev çöp ve atık madde yığını önünde duran, dört beş at arabası ve çöpleri karıştıran-ayıklayan kalabalık bir grup görmekteydim. İstanbul’da hele hele de Başakşehir’de at arabası göreceğim, çöp karıştıran Roman vatandaşlar göreceğim hiç aklıma gelmezdi. Çocukluğunu Edirne’de geçirmiş birisi olarak bu bende çok değişik bir tanıdıklık, hemşehricilik, dejavu ve nostalji karışımı duygu ve düşünceler oluşturdu.

Fotoğraf çekme merakım da vardı fakat hayatın içindeki zıtlıkları çekmeyi sevdiğim için en sonunda dayanamayıp Roman vatandaşların yanına gittim. Selam verdim, onlar da merak içerisinde sıcak bir şekilde selamımı aldılar. Fotoğraf çekmek için izin istedim, biraz beni sorguladılar ve en sonunda üniversite gazetesi için olduğunu söyledim ve yanlarındaki çocuğa ufak bir harçlık vermem karşılığında fotoğraf çekmem izin verdiler.

İstanbul’da Roman vatandaş göreceğim hiç aklıma gelmezdi demiştim ya, meraktan nereli olduklarını sordum, birkaç kişi Edirneli olduklarını söylediler ve ortak kişi ve mekân tanışıklığımız olunca birden samimiyetimiz ilerledi. Aslında bu kalabalık grubun hepsinin birbiri ile akraba olduklarını öğrendim. Edirneli olan gençle daha yakın olduk; o beni akrabalarıyla tanıştırdı. Edirneli grup, 16 yıl önce İstanbul’a gelmişler. Diğeri Çerkezköylü bir diğeri de Tekirdağlıydı. Hepsi Trakyalıydı yani. Demek ki İstanbul’un taşı toprağı gerçekten altınmış. Konuşmamız ilerlerken bir kısmının İkitelli’de bir kısmının da Esenyurt’ta oturduğunu öğrendim. Romanlar, gene kendi içlerinden Romanlarla evlenmişlerdi. “Siz kendi içinize başkasını almıyorsunuzsunuz.” diye sorduğumda, “Hayır, biz herkese açığız, bize sığınan bizim yanımıza gelen herkese

açığız.” dediler. Birden aklımdan gidip onlarla bir süre yaşama fikri geçti.

Etrafta bulunanlar tahta parçalarını toplayıp ısınmak için yakmışlardı. Sonra iki yaşlı kadın geldi. Kadınlardan fotoğraf çekmek için izin istedim fakat izin vermediler. Derken oradan birisi yaz abi, “İstanbul’un göz bebeği Aynur, çöp topluyor, diye yaz!” dedi. Birden kendimi Yeşilçam film setinde sandım. Ateşin etrafında ısınırken, ne yaptıklarını sordum, yeni çöp traktörlerinin gelmesini beklediklerini söylediler. Sabahın erken saatlerinde gelip böyle hem çöp ayıkıyorlar hem de yeni kamyonların gelmesini bekliyorlardı. Çok dertsiz, gamsız, kabul edilmiş ve kalender buldum hâllerini.

Sohbet devam ederken gözüme 9-10 yaşlarında bir erkek çocuk ilişti. “Okula gitmiyor mu?” dediğimde biraz bozuldular ve “Bazen gitmiyor, canı gitmek istemiyor.” dediler. Ben ise hiç gitmediğini düşündüm. Babası çocuğu gösterip, “Bak şunun güzelliğine! Biz Selanik göçmeniyiz, dedelerimiz savaş zamanı Selanik’ten geldi.” dedi ve birden hepsi bu fikir etrafında birleşti. Enişte diye birini tanıştırdılar, enişte gece de orada kalıp çöpleri bekliyormuş ya da herkesten erken geliyormuş. Kışın bu soğukunda bile bu kadar erken kalkan bu insanlara, “Neden başka bir yerde çalışmıyorsunuz?” diye sordum. “Biz başkasının emri altında çalışamayız.” dediler.

Başka bir tarafta türkü söyleyen birisi dikkatimi

çekti. Türkü formatı buraya hiç uygun değildi. İbrahim Tatlıses filmlerinde inşaatta çalışanların söylediği türdendi. Format Roman formatına hiç uymuyordu. Onu da merak ederek yanına gittim. Bu kişi de Vanlı bir vatandaşımızdı. O da kâğıt ve hurda topluyordu fakat onun küçük bir kamyoneti vardı. “İşler nasıl?” diye sorunca, “Suriyeliler ve Afganistanlılar geldikten sonra biraz bozuldu. Tek bir tane kâğıt, karton bırakmıyorlar.” dedi. Böylece bu işi yapan başkalarının da olduğunu öğrenmiş oluyorum. “Romanlarla nasıl geçiniyorsunuz?” diye sorduğumda, “Hiçbir sorun yok, Kürt, Türk, Roman ayrımı yok, hepimiz insanız!” diye cevapladı.

Bu kadar kısa sürede o kadar çok şey öğrenmiştim ki... Dev blokların önünde ateş yakmış ısınan insanlar, at arabaları ve hurda ayıklayan insanlar. Bir de bu lüks evlerde yaşayacak olan insanlar ve çöp toplayan insanlar hayatın zıtlıklarını büyük bir uyum içerisinde yaşayacaklardı ve kültürün değişime ne kadar dirençli olduğunu göstereceklerdi.

Sonuç olarak diyorum ki, bazen de bizden olmayan, kendimizden olmayan insanların da yaşam öyküsünü merak etmeliyiz. Görünen insanların, görünmeyen, bilinmeyen yaşam olaylarını ve hikâyelerini dinlemeliyiz, anlamalıyız ve tanımalıyız. Bu hikâyeler bizim kendi yaşamımızı daha da zenginleştirir ve bize yeni şeyler katar. İşte yaşam öyküsü araştırmasının amacı da budur.